

Η ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Ο «ΕΦΙΑΛΤΗΣ», ΤΟΥ ΒΕΡΝΤΙ

Ἡ ἱστορική ἀποτυχία τοῦ «Δὸν Κάρλου» στὸ Παρίσι. Ἕνα μοιραῖο ἐπισκεπτήριο. Ἡ προλήψεις τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ. Ἡ γρουσουζιά τοῦ Σεττεντρίνι Μιά σειρά ἀπὸ ἀλλεπάλληλες συμφορές. Γὰ ματωμένα χέρια τοῦ Βέρντι. Μιά δραματική σκηνή, κλπ. κλπ.

ΕΝΑ πρωὶ τοῦ Μάρτη τοῦ 1867, ὁ Ἰωσήφ Βέρντι, ὁ διάσημος Ἰταλὸς μουσουργός, κάθησε μπροστὰ στὸ τραπέζι τοῦ δωματίου του, ποὺ εἶχε νοικιάσει σ' ἕνα παρισινὸ ξενοδοχεῖο κι' ἔγραψε βιαστικά σ' ἕνα Ἰταλὸ γερουσιαστή, ἀδελφικό του φίλο:

«Χθὲς τὸ βράδυ, ὁ «Δὸν Κάρλος» ἐσημείωσε μιά καταπληκτική... ἀποτυχία! Δὲν περιμένα ποτὲ πὼς θὰ διεψεύδοντο μ' ἕνα τόσο τραγικὸ τρόπο ὅλες ἡ ἐλπίδες μου γι' αὐτὸ τὸ τελευταῖο μελόδραμά μου. Εἶμαι ἀπαρηγόρητος. Δὲν μπορῶ πειὰ νὰ μείνω ἐδῶ πέρα. Αἰῶνα κίελας θὰ φύγω, γιὰ νὰ ξαναγεννηθῶ στὴν Ἰταλία».

Κ' εἶχε δίκιο ὁ μεγαλοφυῆς μουσουργός. Τοῦ εἶχαν ζητήσει ἕνα μελόδραμα γιὰ νὰ τὸ παίξουν πρῶτα στὸ Παρίσι. Ἐκεῖνος τὸ εἶχε γράψει μ' ὄλον τὸν ἐνθουσιασμό τῆς ἐμπνεύσεώς του. Εἶχαν κάνει μεγάλες προετοιμασίες στὴν Ὀπερα. Καινούργια σκηνικά, νέα μπαλλέτα, νέοι καλλιτέχνες. Ἕνα ὀλόκληρο χρόνο κράτησαν ἡ πρόβες! Καὶ τέλος, τὸ βράδυ τῆς «πρεμιέρας», ὅλο τὸ Παρίσι εἶχε συγκεντρωθῆ στὴν Ὀπερα: ὁ αὐτοκράτωρ Ναπολέων ΙΙΙ, ἡ αὐτοκράτειρα, ὅλη ἡ αὐτοκρατορική οἰκογένεια, ἡ πριγκίπισσα Ματθίλδη, ἡ Κυβέρνησις, τὸ διπλωματικὸ σῶμα, οἱ ἀκαδημαϊκοί, οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοί κι' ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τῆς συνοικίας τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ.

Ὁ Βέρντι κρυμμένος κάπου, μὲ τὴ γυναῖκα του, περίμενε μὲ ἀγωνία νὰ δῆ τὴν ἐντύπωση ποὺ θὰ ἔκανε στὸ Παρίσι τὸ τελευταῖο ἐκεῖνο ἔργο του, ὁ «Δὸν Κάρλος». Μὰ οἱ Παρισιοὶ τὸ ὑποδέχθηκαν μὲ μεγάλη ψυχρότητα. Καὶ τὸ μελόδραμα τοῦ Βέρντι χάθηκε μέσα στὴν γενικὴ ἀδιαφορία. Δὲν ἀκούσθηκαν παρὰ μόνον ἕνα-δύο χειροκροτήματα κι' αὐτὰ ἀπὸ τὸ ὑπερῶο. Οἱ ἄλλοι θεαταί, μὲ τ' ἄσπρα γάντια καὶ τὴν ἀριστοκρατικὴ τους ἐπισημότητα, κράτησαν τὰ χέρια τους δεμένα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Μιά παγερὴ σιωπὴ βασιλευε στὰ θεωρεῖα καὶ στὴν πλατεῖα. Ὁ Βέρντι, τρελλὸς ἀπὸ τὴν ἀπόγνωσὶς του, θέλησε νὰ φύγῃ ἀμέσως ἀπὸ τὴν Ὀπερα, χωρὶς ν' ἀκούσῃ τοὺς Παρισινούς φίλους του, ποὺ τοῦ ἔλεγαν:

— Μαέστρο, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι σφύριξαν καὶ τὸν «Τάνν Χόυζερ» τοῦ Βάγκνερ. Ἐσῶς, τοῦλάχιστον, σῶς ἐσεβάσθησαν. Τὸ ἔργο εἶνε ὑπέροχο! Θα σημειώσῃ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία στὶς ἄλλες παραστάσεις. Πρέπει νὰ τὸ δῆ ὁ λαός. Αὐτὸς θὰ τὸ ἀγαπήσῃ, θὰ τὸ χειροκροτήσῃ, θὰ τὸ τραγουδήσῃ...

Ὁ Βέρντι ὅμως δὲν ἀκούγε κανένα. Ἦταν σ' ἀλήθεια ἀπαρηγόρητος. Κι' ὅταν γύρισε στὸ ξενοδοχεῖο του, μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη, εἶπε τῆς γυναίκας του, τῆς ἀγαπημένης τοῦ Ἰωσηφίνας:

— Βλέπεις; Δὲν σοῦ τὰ ἔλεγα; Τὸ περίμενα αὐτὸ τὸ φιάσκο!...

Τὸ περίμενε; Ἦξερε λοιπὸν πὼς θ' ἀποτύχῃ τὸ μελόδραμά του; Ὡς τὸ μεσημέρι, ὁ μουσουργός ἦταν ἀπαισιόδοξος. Στὶς ἑξῆδες παρὰ πέντε ἡ γυναῖκα του, περιέργη, τὸν ρώτησε:

— Ἐ, τί λές; Πὼς θὰ πάμε τὸ βράδυ;

— Περιφῆμα! τῆς ἀπάντησε ὁ Βέρντι. Ὅλα εἶνε ἐν τάξει. Θὰ ἔχουμε μιά πρώτη τάξεως ἐπιτυχία. Σωστὸ θρίαμβο!...

Στὶς δώδεκα ὅμως ὁ ὑπηρετὴς τοῦ ξενοδοχείου τοῦ ἔφερε ἕνα ἐπισκεπτήριο. Ὁ Βέρντι μόλις ἔρριξε μιά ματιά σ' ὄνομα, ὠχρίασε.

— Τί ἔπαθες; ἀπόρησε ἡ γυναῖκα του. Ἐχεις καμμιά εἰδησι; Δὲν θὰ πάῃ καλὰ τὸ ἔργο;

— Μὰ πὼς νὰ πάῃ!... στέναξε ὁ διάσημος μουσουργός. Τὸ

βράδυ, θὰ ἔχω τὴ χειρότερη «πρεμιέρα» τῆς ζωῆς μου!... ὁ «Δὸν Κάρλος» θὰ σημειώσῃ μιά ἱστορική... ἀποτυχία! Θὰ ἴδῃς!... Τὸ φιάσκο του θὰ κἀνὴ τὸ Παρίσι νὰ ξεκαρδισθῇ ἀπὸ τὰ γέλια!...

— Γιατί; Γιατί; ἀπόρησε πάλι ἀνήσυχη ἡ γυναῖκα του.

— Ἦρθε ὁ γρουσουζῆς! ψιθύρισε μὲ μιά μυστηριώδη φωνὴ ὁ Βέρντι.

— Ὁ Σεττεντρίνι;

— Ναι!...

— Καὶ τί θέλει;

— Νὰ μὲ κατατρέψῃ! ἔκανε μὲ λύσσα ὁ μουσουργός.

Δὲν τὸν θυμᾶσαι ἀπὸ τὴ Νεάπολι; Αὐτὸς ἔφερε γρουσουζία καὶ στὴ «Λουίζα Μίλλερ»... Αὐτὸς μοῦ ἔφερε καὶ τότε τὴν ἀποτυχία. Θεέ μου! Πὼς θὰ γλυτώσω ἀπὸ αὐτόν; Καὶ τί δὲν κάνω γιὰ νὰ τοῦ ξεφεύγω!... Καὶ τὸ καταφέρνω!... Μὰ μέχρι τὸ βράδυ τῆς «πρεμιέρας»... Λίγες ὥρες πρὶν ἀπὸ τὴν παράσταση, ὁ Σεττεντρίνι βρισκεται ξαφνικὰ μπροστὰ μου καὶ μοῦ φέρνει, ὅπως πάντα, τὴ γρουσουζιά!...

Ὁ Βέρντι, ποὺ ἦταν προληπτικός, δὲν θέλησε ν' ἀντικρῶσῃ τὸν Σεττεντρίνι, τὸν παράξενο θαυμαστή του, ποὺ τὸν ἐπαιρνε ἀπὸ πίσω καὶ τοῦ ἔφερνε τὴ σύμφορα. Γρήγορα λοιπὸν ντύθηκε, φόρεσε τὸ καπέλλο του κι' ὤρμησε γιὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν ἄλλη πόρτα τοῦ δωματίου, ποὺ ἔβγαζε στὸ πίσω μέρος τοῦ ξενοδοχείου. Μὰ, μόλις ἀνοίξε τὴν πόρτα, βρέθηκε μπροστὰ στὸν γρουσουζῆ! Ὁ Σεττεντρίνι τὸν περίμενε στὸν ἄλλο διάδρομο, λὲς κ' εἶχε μαντέψῃ πὼς θὰ τοῦ ξέφευγε ὁ μουσουργός. Ὁ Βέρντι τὰ ἔχασε γὰ μιά στιγμή. Ἐπειτα, γύρισε ἀπὸτομα καὶ μπῆκε στὸ δωμάτιο του. Ὁ Σεττεντρίνι ὅμως ὤρμησε κι' αὐτὸς ἀπὸ πίσω του μ' ἀνοιχτὴ ἀγκαλιά, γιὰ νὰ τοῦ εὐχηθῇ «καλὴ ἐπιτυχία»!...

Ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτή, ὅπως περίμενε ὁ μουσουργός, ἀρχισαν ἡ συμφορές. Ἡ γυναῖκα του βλέποντας νὰ μπαῖνῃ μέσα ὁ Σεττεντρίνι, ἄφησε νὰ τῆς ξεφύγῃ ἀπὸ τὸ χέρι ἡ κανάτα μὲ τὸ νερὸ καὶ νὰ πέσῃ μὲ θόρυβο κάτω στὸ πάτωμα, ὅπου ἔγινε χίλια κομμάτια. Ὁ Βέρντι, ταραγμένος, ἔσκυψε νὰ μαζέψῃ τὰ συντρίμια τῆς πορσελάνης. Ἐ-

να ἀπὸ αὐτὰ τότε, ποὺ ἔκοψε σὰν γυαλί, τοῦ ἔσκισε τὸ χέρι. Τὸ αἷμα πετάχθηκε ἀμέσως, ἄφθονο καὶ λέκιασε, τί νομίζετε; Τὸ ὤμορφο κανελλὶ πανταλόνι τοῦ μουσουργοῦ, ποὺ τὸ πρωτοφόρεσε γιὰ τὴν «πρεμιέρα» τοῦ «Δὸν Κάρλου». Ἡ γυναῖκα του, στῆ βρα τοῦ αἵματος, ἔτρεξε ἀμέσως νὰ θρῆ ἕναν ἐπίδεσμο καὶ πάνω στὴν ταραχὴ τῆς ἔκοψε μιά λουρίδα ὑφάσματος ἀπὸ τὴ μεταξωτὴ τουαλέττα τῆς ποὺ θὰ φοροῦσε κι' ἐκείνη γιὰ πρώτη φορὰ, τὸ βράδυ, στὴν Ὀπερα!...

Ὁ διάσημος μουσουργός, τρελλὸς τότε ἀπὸ τὴν ἀπελπισία του, σήκωσε τὰ ματωμένα χέρια του κι' ὤρμησε ἄγριος γιὰ νὰ βγάλῃ τὰ μάτια τοῦ Σεττεντρίνι.

— Μὰ τί θέλετε ἀπὸ μένα; οὐρλιαξε ἀσυγκράτητος. Γιατί μὲ κυνηγάτε διαρκῶς, ὅπου πάω; Πηγαίνετε στὸ διάβολο, γιατί θὰ τρέξῃ κι' ἄλλο αἷμα ἐδῶ μέσα!...

Ὁ Σεττεντρίνι, ποὺ εἶχε φέρει μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα ἕνα σωρὸ γρουσουζιές, ὑπεχώρησε περίτρομος, βγήκε στὸ διάδρομο κι' ἀπὸ ἐκεῖ, τὸ ἔβαζε στὰ πόδια καὶ κατρακύλησε στὴ σκάλα σὰν νὰ τὸν κυνηγούσαν ὅλοι οἱ δαίμονες τῆς Κολάσεως.

Ὁ Βέρντι, ὡστόσο ἐξακολούθησε νὰ φωνάζῃ ἔξαλλος μπρο-

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 45)

Ὁ Ἰωσήφ Βέρντι

